

Čas dobro vporabljevati, dokler je še v naši moči, je jedini pripomoček, da nam brez koristi in haska ne ubeži.

Kdor še le potem zgubo dragega časa opazi, ko ga je uže cele dneve zapravlil, se zavoljo tega prepozno kesá.

Če uže jedne same minute pred smertjo gotovi nismo, kako moremo pa cele dneve časa zapravljati?

Vsako jutro, ko vstaneš, misli, da je to zadnji dan tvojega življenja, ako hočeš, da ti bode tudi vsaka ura, s katero ti ljubi Bog tvoje življenje podaljša, v resnici koristila.

Čas sedajnosti je tvoja lastnina in največje premoženje. Kdor pa svoje drage kamne in bisere od sebe v blato meče, pravijo mu modri ljudje: norec. Ali se hočeš tudi ti norcem nazivati?

Sedajni čas je v tvoji oblasti, a prihodnji pa še v temnej večnosti. — Si li gotov, da ga v last dobiš? Ne!

Prvo tretjino časa človek prespi, drugo tretjino ga vporabi za delo in skrbi, à tretjo pa v to, da zadnje dvoje obžaluje. — Ako se odšteje še čas otroških let, počitka, bolezní, brez poslovanja, razveseljevanja, dalje obiskovanja prijateljev, z lišpanjem, igro, pijančevanja in lenobe, razvidi se, kako slabo s časom gospodarimo, in kako malo časa v naše pravo življenje volimo! —

Hitro odhajajoč a nikdar se vračajoč čas brezposelno zapraviti sme se v polnem pomenu besede životarjenje imenovati; le — čas dobro obračati — more se življenje imenovati.

Čednost časa našega življenja nam vkoristi, a hudobija ga pa, kot rja železo — razje in vniči.

Čuvaj vsak drobec tvojega življenja; na teh počiva gotova radost nebeška in tvoja časna sreča.

Dandanes se čas povsod zapravlja in človek se ž njim igra; vprašam le: Ali bode jednokrat naša smert tudi le navadna igrača? *M. R.*

France Malavašič.

„Pravi Slovenec“ mi je zamerl in z vredovanjem časnikovim nič kaj srečen hočem rajši našemu ljudstvu spisovati knjižice, misli si Malavašič, ter ostati vendar pravi Slovenec. Poslovenil je tedaj lepe molitvene bukvice „Jezus moje želje“ po Schlöru, in: 8) Štэфan, srečni kmet. Resnična, podučjenja polna povést, katero nej vsaki kmet bere in k sercu vzame in vsak prijatelj ljudstva po mogućnosti razširja. Slovénskí kmetam v prid iz nemškiga prestavil Fr. Malavašič. V Ljubljani 1850. 8. 112. Blaznik. Hohn. — Takrat je prikazal se na dan po njem prestavljeni „Nemški Pavliha“ v slovenski obleki in „Lažnjivi

Ključec“, in: 9) Oče grof Radecki, c. kr. Maršal. Popisal Fr. M. Z jeklorezom. V Ljubljani 1852. 8. IV. 65. Eger. Giontini. — 10) Stric Tomova kočja ali življenje zamorcev v robnih državah severne Amerike. Po angleško spisala Henrieta B. Stowe. Iz nemškega poslovenil Fr. M. S šterimi podobšinami. V Lj. 1853. 8. 139. Milic. Giontini. — 11) Oče naš. Povest za keršansko mladost in keršansko ljudstvo. Po priporočenju nekega častitljivega duhovna iz nemškega poslovenil Fr. M. Z eno podobšino. V Lj. 1854. 8. 236. Milic. —

Kakor se kaže, vnela je Malavašiča spet nekoliko bolj za časništvo Vodnikova stoletnica, kajti oglašil se l. 1858 v „Novicah“ str. 72 s pesmijo „Sloga!“ — v ktere poslednjem razstavku povzema vse:

Oblaki in potoki vsi,
In ptičice s cveticami
Po svoje se zedinijo
In nam Slovencem pravijo:
Le v slogi! — da ne bomo
Vsak „Cicero pro domo!“

V tem letniku je l. 6. 7 obširno in živo popisal „Slovesnosti, obhajane v spomin stoletnega rojstnega dneva Valentina Vodnika, očeta slov. pesništva“. Ta popis je sprejel E. H. Costa tudi v Vodnikov Spomenik (Vodnik - Album) l. 1859 str. 63 — 68. Razun tega se ondi nahaja str. 18 — 20 prav čverst Malavašičev spis: „Vodnik in Slovénščina“, v katerem proti koncu našteva njegove zasluge za slovenščino:

„Po vsi pravici moremo Vodnika sploh imenovati preroditelja slovenskega književnega, ali kakor ga je on imenoval — bukviškega jezika, ker on je 1) postavil slovenščini terdne mejnike, ktere so stari pisarji brez uzroka prestavili; 2) razodel in dokazal obilnost in bogastvo narodnega jezika; 3) pokazal, kako naj si pisatelji pomagajo, kadar jim domačih besed zmanjkuje, in kako se dá slovenski jezik narodnemu duhu primérno bogatiti, in 4) pokazal je, kako se da v slovenskem jeziku skladno in prijetno, pa vendar po domače in vsakemu umljivo pisati“. — Z vsim tem v soglasji poje F. M. str. 70 še:

Kjer strinja um in véda
Sinove domovine,
Se složno vse odséda
In noč duševna mine.

To leto prišla je na svetlo: 12) Krivica za krivico. Povést iz časa ruske cesarice Katarine II. Nekoliko po nemškem zdelal Fr. M. V Lj. 1859. 8. 61. Milic. Ničman. — Mične in čedne so vzlasti pesmice, ki jih je l. 1859 priobčil po „Novicah“ na pr. str. 8 „Spomin in up“, v kateri naposled opominja: „Toraj z upom napredujmo, — Pozdravljujmo nove

dni; — Le naprej, naprej! — to čujmo, — In — da modri Bog živi! — Str. 70 je natisnjena pesmica „Zvončki“; str. 374 „Stari pivček“, kateri hvaleč nekdanje čase na zadnje kliče: „Žali pa to me, — poslušajte me, — Česar ne spomnim pred nikadar se: — Toči kerčmar da sedaj vodó — V vince predrago z mirno vestjó!“ — Str. 405 pa se nahaja Malavašičeva pesmica labudnica:

S i v i l a s i.

Kaj prášate
Prijatli me:
Zakaj lasé
Imam sive žé?

Pa naglo čas
Doide nas;
Se uklonemo
In rečemo:

Prašajte raj'
Vijólico,
Al' drugo vsaj
Cvetličico! —
Prašajte hrast,
Ki nosi se,
Kot će oblast
Bí imel čez vse!

Vijólica
Je zmerznila,
Cvetličice
So zvenile,
Hrast červ spodjé,
Ko sam ne vé,
In s časom hrast
Tud mora past'!

Vijólico
Prezgodnico
In druge vse
Cvetličice
Čas umori, —
Hrast še stoji!

Ne prašajte
Prijatli me:
Zakaj lasé
Imám sive žé!

*

Zabava in pouk.

T o b a k.

Izmed rastlin, ki so prišle iz družih delov sveta v naše kraje nekaj zato, ker nam res koristijo, nekaj pa tudi zato, ker ž njimi domišljenim potrebam zadostujemo, šteje se tobak v sprednjo versto. Ko nam je dala Amerika to rastlino in krompir, Kitajsko čaj, Arabija in Zahodna Indija kavo in sterjeni (kristalizovani) sok sladkorjeve rastline, spremenili so se popolnoma običaji narodov v Evropi, in jelo se je vse drugače živeti. Preiskovati pa tu nečemo, v čem smo zategadelj sedaj na boljem.

Tobak (*Nicotiana tabakum*) pridelujejo v našem cesarstvu na Ogerskem, a v severni in južni Ameriki raste divje. Koncem julija ta rastlina naredi cvetni veršiček, podoben latu. V nepravem kobulu pokažejo se beli, rudečkasti, ali zagorelo-rudeči, pri drugi versti te rastline tudi zelenkasto-rumeni cveti. Imajo zvončasto-latovičast, ali livkast venček, ki je sicer cel, a na robu 5krat zarezan, 5 centimetrov dolg. Venček tiči v cevkasti medlo-zeleni čašici, ki je tudi 5krat ostro zarezana. Cvet ima 5 prašnikov in jeden pestič. Rast cele rastline spominja nas volčje